

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλ. επικ.: 213 130 7633
213 130 7621
213 130 7628

Email: koinovouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 08 - 08- 2023

Αρ. Πρωτ.: 92

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

1. Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης
2. Βουλευτή: κ. Αλ. –Χρ. Αυλωνίτη
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 187/24-07-2023

Σε απάντηση της υπ'αριθ. 187/24-07-2023 Ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο βουλευτής του ΣΥ.ΡΙ.ΖΑ. κ. Αλ.-Χρ. Αυλωνίτης, με θέμα «Επανεξέταση του εθνικού νομικού πλαισίου για την τεχνητή νοημοσύνη και την ανάπτυξη ενός ασφαλούς ψηφιακού περιβάλλοντος», θέτουμε υπόψη σας –κατά λόγο αρμοδιότητας-τα ακόλουθα:

Στην ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνεται ότι η ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου από ανεξάρτητα δικαστήρια είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη κράτους δικαίου. Ο σεβασμός του κράτους δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της ανεξαρτησίας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, έχει σημαντικό αντίκτυπο στις επενδυτικές αποφάσεις και στην προσέλκυση επιχειρήσεων. Για τον λόγο αυτό, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εθνικού συστήματος απονομής δικαιοσύνης είναι, μεταξύ των άλλων, κρίσιμης σημασίας για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την προσέλκυση νέων επενδύσεων και την επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης.

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Τεχνητή Νοημοσύνη, η εφαρμογή των τεχνολογιών αυτών μπορεί να βελτιώσει σημαντικά τις υπηρεσίες του Κράτους προς τους πολίτες και να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό του Δημοσίου Τομέα.

Η χώρα μας αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι μιας Ευρώπης που ήδη κάνει τα επόμενα της βήματα στον χώρο της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών και δη της Τεχνητής Νοημοσύνης, στα δικαστικά συστήματα.

Σε εθνικό επίπεδο:

- Ψηφίστηκε ο [ν. 4961/2022](#) «Αναδυόμενες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις».
- Παρουσιάστηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο η Εθνική Στρατηγική για την Τεχνητή Νοημοσύνη και είναι σε αρκετά ώριμο στάδιο η συζήτηση και οι σχετικές αναγνώσεις αναφορικά με το [AI Act](#).
- Υλοποιείται έργο σχετικά με την ωρίμανση δράσεων ΑΙ που δύναται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» 2021-2027.

Τα ανωτέρω σημαντικά βήματα κάνουν όλο και πιο επιτακτική την ανάγκη εξειδίκευσης της χρήσης της Τεχνητής Νοημοσύνης στον χώρο της Δικαιοσύνης.

Οι ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα για τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στο χώρο Δικαιοσύνης, είναι:

- Δεκέμβριος 2018 - Υιοθέτηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης (CEPEJ) στο Στρασβούργο, του Ευρωπαϊκού Χάρτη Δεοντολογίας για τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στα δικαστικά συστήματα.

Με τον χάρτη αυτό θεσπίζονται συγκεκριμένες θεμελιώδεις δεοντολογικές αρχές για τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στη Δικαιοσύνη:

- ✓ Αρχή του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων (ethical by design, human rights by design)
 - ✓ Αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης
 - ✓ Αρχή της ποιότητας και της ασφάλειας
 - ✓ Αρχή της διαφάνειας, της αμεροληψίας και της δίκαιης μεταχείρισης
 - ✓ Αρχή του «ελέγχου από τον χρήστη»
- Φεβρουάριος 2019 - Σύσταση και συγκρότηση διαρκούς επιστημονικής επιτροπής με αντικείμενο την εξέταση των επιπτώσεων στο δικαστικό σύστημα, της εισαγωγής της τεχνητής νοημοσύνης (artificial intelligence), από το Ελληνικό Υπουργείο Δικαιοσύνης.
 - Μάρτιος 2019 – Συμμετοχή του Ελληνικού Υπουργείου Δικαιοσύνης ως μέλος (partner) στο προτεινόμενο έργο με θέμα «*Artificial Intelligence Technologies for Intelligent, Linked, Public Administrations and Governments (AI4GOV)*» του Τμήματος Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε πρόσκληση χρηματοδότησης από το πρόγραμμα Horizon 2020 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τίτλο «*Transformative impact of disruptive technologies in public services*».

Η πρόταση αφορούσε τη δημιουργία πλατφόρμας για τη χρήση των τεχνολογιών artificial intelligence και την προσφορά προηγμένων υπηρεσιών για την αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών μέσα από την ελληνική νομοθεσία. Η βασική ιδέα ήταν ότι θα μπορούσε κάποιος να επικοινωνήσει με την πλατφόρμα "Νομοθεσία" σε φυσική γλώσσα χρησιμοποιώντας τεχνικές Speech-to-Text, Chatbots και Question Answering.

Η ανωτέρω πρόταση, τελικά, δεν εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Μάιος 2020 – Συμμετοχή του Ελληνικού Υπουργείου Δικαιοσύνης ως μέλος (partner) στο προτεινόμενο έργο με θέμα «*Artificial Intelligence for Court Decision Anonymization*» του Αυστριακού Υπουργείου Δικαιοσύνης, σε Πρόσκληση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “JUST-JACC-EJU-AG-2020: Call for proposals for action grants to support national or transnational e-justice projects”.

Στο πλαίσιο του έργου θα δημιουργείτο μία μεγάλη βάση δεδομένων με ανωνυμοποιημένες δικαστικές αποφάσεις, δωρεάν και προσβάσιμη από όλους. Στόχοι του έργου ήταν να μειωθούν οι απαιτούμενες ανθρώπινες ενέργειες, οι προσωπικές πληροφορίες να καταστούν μη αναγνωρίσιμες πριν τη δημοσίευση, να μην είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις ανωνυμοποιημένες οντότητες με βάση το υπόλοιπο κείμενο και να διασφαλιστεί ότι διατηρούνται τα απαραίτητα στοιχεία για να γίνει αντιληπτό το νόημα και το σκεπτικό της εκάστοτε απόφασης προκειμένου να ικανοποιηθεί η απαίτηση για διαφάνεια και να καταστεί δυνατή η νομική έρευνα.

Η ανωτέρω πρόταση, τελικά, δεν εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Ιούνιος 2020 - Μετάφραση στα ελληνικά από την ανωτέρω Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Χάρτη Δεοντολογίας για τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στα δικαστικά συστήματα και στο περιβάλλον τους (διαθέσιμη στο κοινό μέσω της Ιστοσελίδας του Υπουργείου Δικαιοσύνης <https://www.ministryofjustice.gr/?p=5442>).
- 2022 – 2025 Ένταξη της Τεχνητής Νοημοσύνης σε Ψηφιακές Δράσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Δικαιοσύνης μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης σε συνεργασία με την Κοινωνία της Πληροφορίας Μ.Α.Ε. υλοποιεί μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης το έργο με τίτλο «*Αναβάθμιση και επέκταση των Συστημάτων Πληροφορικής του Τομέα Δικαιοσύνης*», προϋπολογισμού 66.000.000,00ευρώ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ και δικαίωμα προαίρεσης 39.600.000,00ευρώ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Η υλοποίηση του έργου ξεκίνησε στις 10/01/2023 και έχει χρονοδιάγραμμα υλοποίησης 36 μήνες. Στο φυσικό αντικείμενο του έργου συμπεριλαμβάνεται η υλοποίηση λειτουργικοτήτων με χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Ειδικότερα:

1. Στην λειτουργική ενότητα 1 «*Ανάπτυξη ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου*» του εν λόγω έργου περιλαμβάνονται τα κάτωθι πεδία εφαρμογής της Τεχνητής Νοημοσύνης:
 - Λειτουργίες παραγωγής, ανάλυσης και οργάνωσης πληροφοριών, μέσω εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης, που σχετίζονται με το αντικείμενο των δικαστικών υποθέσεων καθώς και λειτουργίες αυτόματης κατηγοριοποίησης και δρομολόγησης των υποθέσεων αυτών σε κατάλληλη διαδικασία εκδίκασής τους, μέσω της μηχανικής ανάγνωσης του περιεχομένου των ηλεκτρονικά κατατεθειμένων δικογράφων.
 - Έλεγχοι αυτοματοποιημένων διαδικασιών πληρωμής, δηλαδή έλεγχοι στις πληρωμές σταθερών δαπανών που διεξάγονται αυτοματοποιημένα μέσω συστημάτων πληροφορικής των ελεγχόμενων φορέων ή επιλογής δικαιούχων πληρωμής, που διενεργούνται μέσω λογισμικών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης (βλ. Άρθρο 109 ν. 4820/2021).
2. Στη λειτουργική ενότητα 3 «*Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) - ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Β' Φάση*» περιλαμβάνονται η αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης. Στο πλαίσιο της μελέτης εφαρμογής ο ανάδοχος σε συνεργασία με τον κύριο του έργου, λαμβάνοντας υπόψη τους επιχειρησιακούς, θεσμικούς και τεχνικούς περιορισμούς, θα προσδιορίσουν το αντικείμενο εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης π.χ. βελτιστοποίηση/αυτοματοποίηση έκδοσης αποφάσεων για ορισμένες υποθέσεις (π.χ. μικροδιαφορές μέχρι ενός συγκεκριμένου ποσού), αυτόματη ανωνυμοποίηση δικαστικών αποφάσεων).

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η περαιτέρω ενδυνάμωση της εφαρμογής της Τεχνητής Νοημοσύνης στη Δικαιοσύνη και στα δικαστικά συστήματα, κατ' ελάχιστον και όχι περιοριστικά, μέσω των κάτωθι πεδίων:

- Νομοθεσία για την Τεχνητή Νοημοσύνη προσαρμοσμένη στους κινδύνους χωρίς όμως να περιορίζει την καινοτομία στον χώρο της Δικαιοσύνης.
- Απαιτήσεις για συστήματα Τεχνητής Νοημοσύνης στον χώρο της Δικαιοσύνης με διαφάνεια, ιχνηλασιμότητα και υπό ανθρώπινο έλεγχο.

- Ενδυνάμωση των αρχών της Δικαιοσύνης ώστε να ελέγχουν τα συστήματα Τεχνητής Νοημοσύνης.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της Δικαιοσύνης.
- Βελτίωση παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Δικαιοσύνης.
- Βελτίωση συνθηκών για λειτουργούς της Δικαιοσύνης, εμπλεκόμενους επαγγελματίες και πολίτες.

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι με την υπ' αριθμ. 8056/2019 (Β' 431) απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης όπως αυτή ισχύει, συστάθηκε και συγκροτήθηκε διαρκής επιστημονική επιτροπή με αντικείμενο την εξέταση των επιπτώσεων στο δικαστικό σύστημα της εισαγωγής της τεχνητής νοημοσύνης (artificial intelligence). Στην εν λόγω επιτροπή **αποστέλλεται αντίγραφο** της ως άνω Ερώτησης καθώς το περιεχόμενό της άπτεται των εργασιών αυτής.

Κατά τα λοιπά, αρμόδιος να σας ενημερώσει σχετικά είναι ο συνερωτώμενος Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ**

Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Γραφείου

Γαβριέλα Σαρρή

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...4...
Αριθμός σελίδων συνημμένων:0...
Σύνολο σελίδων: 4